

КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ

Знайомство з хірургічним пацієнтом.

Хірургічний пацієнт. Хірургічна бригада. Роль хірургічної медичної сестри. Класифікація операцій. Термінологія в хірургії.

Основи анатомії грудної клітки. Основи анатомії живота. Основи анатомії верхньої кінцівки. Основи анатомії нижньої кінцівки. Основи анатомії голови та ший. Основи анатомії шлунково-кишкового тракту. Основи анатомії судинної системи. Основи анатомії сечостатевої системи.

Організація роботи хірургічного відділення.

Структура хірургічного відділення і палати. Управління хірургічним відділенням. Організація сестринської роботи у хірургічному відділенні. Штатні розклади. Сестринська субординація, етика і деонтологія. Комунікація. Емпатія. Орієнтованість на пацієнта. Організація лікувального процесу. Реєстри наявних і потенційних ризиків. Запобігання інцидентам. Скарги і відгуки (зворотній зв'язок) пацієнтів. Фінансовий менеджмент. Аудит та оцінка догляду. Госпіталізація і виписка. Графіки роботи та обходи палат.

Моделі хірургічної допомоги.

Моделі хірургічної допомоги. Амбулаторна хірургія. Хірургія одного дня. Госпіталізація в день операції (планова і ургентна). Стаціонарна (планова та невідкладна) хірургія.

Передопераційне обстеження, оцінювання та підготовка пацієнта до операції.

Планове передопераційне обстеження. Невідкладне стаціонарне обстеження. Хірургічний сестринський процес. Згода пацієнта на операцію. Збір клінічної історії. Клінічний огляд (фізикальне обстеження). Оцінка дихальних шляхів. Гематологічні дослідження. Тести на згортання крові. Біохімічні тести. Ендокринні тести. Передопераційна електрокардіограма (ЕКГ). Поширені аномалії ЕКГ. Інші кардіологічні дослідження. Перегляд рентгенограми грудної клітки. Дихальні тести та дослідження. Тестування серцево-судинної системи. Серцево-легеневе тестування з навантаженням. Оцінка ризику венозної тромбоемболії (ВТЕ). Оцінка ризику падінь. Оцінка післяопераційного марення (делірію). Оцінка спонтанної періопераційної гіпотермії (ППГ). Оцінка можливості виписки пацієнта. Оцінка релігійних та інших переконань. Передопераційна підготовка і настанови пацієнту. Відмова від куріння.

Передопераційна оптимізація

Обстеження і оцінка хірургічного пацієнта високого операційного ризику. Моніторинг серцево-судинної системи. Оптимізація водно-електролітного балансу. Фармакологічна оптимізація. Оптимізація дихання. Гематологічна

оптимізація. Премедикація перед операцією. Хірургічне голодування: планове та екстрене. Оптимізація харчування.

Інтраопераційний догляд

Операційна бригада. Чек-ліст безпеки хірургічної операції. Види анестезії. Загальна анестезія. Повна внутрішньовенна анестезія (TIVA). Регіональна анестезія. Місцева анестезія. Оцінка дихальних шляхів в часі операції. Мануальні техніки забезпечення дихальних шляхів, оснащення для цього. Положення пацієнта під час операції. Спонтанна (неспровокована) періопераційна гіпотермія. Раннє післяопераційне відновлення пацієнта. Перевід (трансфер) пацієнта з операційної.

Палатний післяопераційний догляд

Післяопераційний палатний догляд. Частота і регулярність післяопераційних оглядів. Критерії і параметри системного сестринського моніторингу. Післяопераційна киснева терапія. Хірургічні дренажі. Зняття швів. Зняття скоб. Планування виписки. Медична документація. Сповідання поганих новин.

Управління болем

Фізіологія болю. Основи фармакокінетики. Основи фармакодинаміки. Оцінка болю у дорослих. Оцінка болю у дітей. Документація оцінки болю. Сестринський догляд за пацієнтом з болевим синдромом. Таблиця анальгетиків Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ). Стратегії лікування болю. Парацетамол (ацетамінофен). Нестероїдні протизапальні засоби (НПЗП). Опіоїди. Протиблювотні засоби. Епідуральне лікування болю. Аналгезія, контрольована пацієнтом (РСА). Нервові блокади.

Харчування і наводнення хірургічного пацієнта

Харчовий скринінг і оцінка відживлення. Харчові завдання у хірургічного пацієнта. Ентеральне харчування. Парентеральне харчування. Рідинний баланс у хірургічного пацієнта. Режими внутрішньовенного введення рідини. Періопераційні рідинні режими. Моніторинг балансу рідини.

Переливання препаратів крові

Основи фізіології кровотворення. АВО сумісність і резус-фактор. Продукти крові. Небезпека переливання крові. Показання до переливання. Забір крові для переливання. Перевірки перед трансфузією. Введення препаратів крові. Зігрівання крові. Моніторинг і документування. Трансфузійні реакції. Масивна кровотеча. Обставини, за яких люди можуть відмовитися від продуктів крові.

Догляд за ранами

Фізіологія загоєння ран. Профілактика інфікування місця операції. Оцінка рани. Перев'язки ран, що гояться первинним натягом. Перев'язки для ран вторинного натягу. Місцева терапія від'ємним тиском. Поширені ранові інфекції та їх лікування.

Оцінка шкіри

Оцінка шкіри. Класифікація пролежнів. Оцінка ризику пролежнів. Профілактика пролежнів. Лікування пролежнів

Інфекція в хірургії: профілактика, контроль і лікування

Основи мікробіології. Staphylococcus aureus: MRSA та MSSA. Clostridium difficile. Грамнегативні бацили. Ентеробактерії. Віруси, що передаються через кров. Хвороба Крейтцфельда-Якоба (ХКЯ). Скринінг і деколонізація метицилінрезистентного золотистого стафілокока (MRSA). Боротьба з інфекцією. Навколишнє середовище і норми чистоти. Екологічна дезактивація. Термальне очищення і випаровування перекисом водню. Гігієна рук. Асептична техніка. Принципи антибіотикотерапії. Антибіотики, що пригнічують синтез клітинної стінки бактерій. Антибіотики, що руйнують клітинні мембрани бактерій. Антибіотики, що пригнічують синтез бактеріального білка. Антибіотики, які пригнічують синтез і функцію бактеріальних нуклеїнових кислот.

Післяопераційні ускладнення

Проблеми з дихальними шляхами. Проблеми з диханням. Серцево-судинні проблеми. Ниркові та урологічні проблеми. Шлунково-кишкові проблеми. Неврологічні проблеми та сплутаність свідомості. Проблеми з терморегуляцією. Гематологічні проблеми. Сепсичні ускладнення.

Хірургічні сестринські процедури

Венопункція. Посів крові. Канюляція. Газовий аналіз артеріальної крові. Назогастральне зондування. Катетеризація сечовидільних шляхів. Чоловіча та жіноча катетеризація. Внутрішньовенне змішування ліків. Внутрішньовенне введення наркотиків. Внутрішньом'язова ін'єкція. Вимірювання та підгонка копресійних панчіх VTE

Хірургія верхніх відділів шлунково-кишкового тракту та гепатобіліарної системи

Гостра кровотеча з верхніх відділів шлунково-кишкового тракту. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Пухлини шлунка. Баріатрична хірургія. Перфорація шлунково-кишкового тракту. Захворювання стравоходу. Захворювання підшлункової залози. Травма селезінки. Жовчний міхур і жовчні протоки. Захворювання тонкої кишки. Захворювання печінки. Пухлини печінки.

Колоректальна хірургія і хірургія нижніх відділів шлунково-кишкового тракту

Запальне захворювання кишечника. Пухлини нижніх відділів товстої та прямої кишки. Грижі живота. Аноректальні розлади. Гострий живіт. Апендицит. Непрохідність тонкої кишки. Непрохідність товстої кишки. Ісхемічна кишка. Ускладнення, пов'язані з операцією на кишечнику. Догляд за стомами.

Травматологія та ортопедія

Фізіологічна реакція на травматичне ушкодження. Механізми ушкодження. Оцінка травмованого пацієнта.

Оцінка та огляд опорно-рухового апарату. Типи і класифікація переломів. Фізіологія загоєння кісток. Принципи лікування переломів. Зовнішня фіксація та догляд за місцем штифта.

Травма голови. Види черепно-мозкових травм. Невідкладна допомога хворому з травмою голови. Постійне ведення хворого з травмою голови.

Травма хребта. Діагностика та ускладнення травми хребта. Лікування травми хребта.

Травми грудної клітки.

Травми таза.

Травми плеча. Переломи руки, зап'ястка, кисті. Переломи стегнової кістки. Травми коліна. Переломи великогомілкової та малогомілкової кісток. Травми щиколотки та стопи. Нейроваскулярна оцінка та лікування. Травматична ампутація (відрив).

Гострий респіраторний дистрес-синдром. Дисемінована внутрішньосудинна коагулопатія. Рабдоміоліз. Психологічний вплив травми. Синдром жирової емболії. Синдром гострого компартменту. Інфекція і травма. Остеомієліт. Остеоартрит і ревматоїдний артрит. Вади розвитку. Злоякісна пухлина кісток. Загальні хірургічні ортопедичні втручання. Артропластика. Хірургія хребта. Стан (кондиція) рук і ніг

Судинна хірургія

Симптоми судинних захворювань. Обстеження судинного пацієнта. Фактори, що впливають на захворювання судин. Хронічна ішемія кінцівок. Гостра ішемія кінцівок. Каротидна хвороба. Аневризма черевної аорти (ААА). Ампутація. Реабілітація ампутантів. Психологічний вплив ампутації. Варикозне розширення вен. Лімфедема. Етіологія венозних виразок гомілки. Оцінка венозних виразок ніг. Лікування венозних виразок

Урологія та хірургія нирок

Анатомія чоловічих сечовивідних шляхів. Анатомія жіночих сечовивідних шляхів. Збір анамнезу, ознаки та симптоми в урології: проблеми у пацієнта чоловічої статі. Збір анамнезу, ознаки та симптоми урології: проблеми у пацієнтки. Фізикальне обстеження урологічного пацієнта. Фізикальне обстеження урологічної пацієнтки. Урологічні візуалізації та дослідження. Захворювання передміхурової залози. Каміні сечовивідних шляхів. Інфекції сечовивідних шляхів. Затримка сечі. Захворювання статевого члена.

Захворювання крайньої плоті. Проблеми з мошонкою. Рак нирки. Рак сечового міхура. Еректильна дисфункція. Трансплантація нирки.

Неврологічна та спінальна хірургія

Неврологічний огляд та огляд. Гідроцефалія. Лікування підвищеного внутрішньочерепного тиску. Нейрохірургічні аспекти черепно-мозкової травми. Лікування пухлин головного мозку. Лікування субарахноїдальних крововиливів,

церебральних аневризм і артеріовенозних мальформацій. Глибока стимуляція мозку при неврологічних захворюваннях. Варіанти хірургічного лікування епілепсії. Пропалс диска та дегенеративне захворювання хребта. Пухлини спинного мозку. Медичні стимулятори в хірургії. Пошкодження периферичних нервів.

Опіки і пластична (естетична) хірургія

Фізіологія опіків. Надання першої допомоги при опіках. Оцінка і класифікація. Лікування поверхневих опіків. Лікування глибоких опіків. Психологічна допомога опіковому пацієнту. Лікування рубців. Трансплантація шкіри. Шкірні клапті.

Реконструктивна хірургія після травми. Реконструктивна хірургія після травми кінцівки. Хірургія грудей. Ураження шкіри. Передопераційне обстеження та оцінка для косметичної хірургії. Хірургія обличчя. Безопераційні процедури для обличчя. Догляд за шкірою. Контурна корекція тіла.

Торакальна хірургія

Показання до торакальної хірургії. Передопераційна оцінка. Діагностика торакального пацієнта. Операції торакальної хірургії. Пневмонектомія. Емпієма плеври. Ускладнення торакальної хірургії. Догляд за дренажами.

Кардіохірургія

Анатомія серця. Гострий коронарний синдром. Серцева недостатність. Кардіоміопатії. Черезшкірне коронарне втручання (ЧКВ) та стентування. Аортокоронарне шунтування. Захворювання мітрального, легеневого та трикуспідального клапанів та хірургічні операції при них. Захворювання аортального клапана та кореня аорти. Внутрішньоаортальний балонний насос. Шлуночкові допоміжні пристрої. Імплантація кардіостимулятора. Трансплантація серця.

Хірургія грудей

Анатомія молочної залози та пахвової ділянки. Скринінг грудей. Доброякісні захворювання молочної залози. Поширені форми раку молочної залози. Стадія та класифікація раку молочної залози. Рак молочної залози у чоловіків. Діагностичні процедури. Хірургічне лікування раку молочної залози. Хіміотерапія та інше системне лікування. Променева терапія. Реконструктивна хірургія грудей. Лімфедема. Психологічні аспекти догляду. Догляд у кінці життя.

Гінекологічна хірургія

Анатомія жіночої репродуктивної системи. Викидень. Порушення менструального циклу. Інфекції, що передаються статевим шляхом. Доброякісні пухлини яєчників. Ендометріоз. Рак ендометрію. Рак шийки матки. Невідкладна гінекологія. Позаматкова вагітність. Рак яєчників. Рак вульви. Вагінальний рак.

КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ

Вступ. Організація роботи загальних та спеціалізованих терапевтичних стаціонарів. Симптомокомплекс захворювань системи органів дихання. Бронхіальна астма

Історія розвитку вчення про внутрішню медицину, її місце серед інших клінічних дисциплін. Основні історичні етапи розвитку внутрішньої медицини в Україні. Внесок академіків М.П. Кончаловського, Г.Ф. Образцова, М.Д. Стражеска, М.М. Губергрица, Ф.Г. Яновського, В.Х. Василенка, Л.Т. Малої в розвиток вітчизняної внутрішньої медицини. Основи законодавства України з питань охорони здоров'я населення, формування здорового способу життя, боротьба зі шкідливими звичками.

Організація роботи медсестри відділень терапевтичного профілю як помічника лікаря.

Основні суб'єктивні ознаки захворювань органів дихання та об'єктивні прояви, що характеризують захворювання дихальної системи. Лабораторні та інструментальні методи обстеження при захворюваннях органів дихання, їх значення в діагностиці конкретних захворювань дихальної системи.

Властивості ендобронхіального епітелію. Фізіологічний дренаж бронхів. Вплив дефіциту альфа-антитрипсину на розвиток захворювань бронхів та бронхіальної астми. Етіологія, патогенез бронхіальної астми, роль алергенів у виникненні захворювання. Класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, сучасні погляди на лікування під час нападу і в позанападному періоді. Астматичний статус, невідкладна допомога, роль бакалавра — медичної сестри.

Клінічне обстеження пацієнтів із бронхіальною астмою

Обстеження пацієнтів із бронхіальною астмою (розпитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация), обґрунтування попереднього діагнозу, диференціальна діагностика із серцевою астмою, складання плану обстеження пацієнтів, плану лікування залежно від ступеня тяжкості захворювання відповідно до протоколу. Надання невідкладної допомоги при нападі бронхіальної астми.

Пневмонія

Визначення захворювання. Сучасна класифікація пневмоній. Етіологія, паталогоморфологічні зміни, клінічні симптоми, особливості перебігу позалікарняних пневмоній, можливі ускладнення. Основні діагностичні критерії, принципи лікування, особливості антибактеріальної терапії, профілактика.

Гнійні захворювання легень

Визначення, етіологія, клінічні ознаки бронхоектатичної хвороби та абсцесу легень. Діагностичні критерії, принципи лікування, диференціальна діагностика, ускладнення, профілактика, особливості догляду.

Клінічне обстеження пацієнтів із пневмоніями, гнійними захворюваннями легень

Обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з пневмоніями, гнійними захворюваннями легень, виставлення попереднього діагнозу, складання плану додаткових методів обстеження та оцінювання їх результатів, складання плану лікування, проведення постурального дренажу. Невідкладна допомога при легеневої кровотечі. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи з біологічним матеріалом.

Туберкульоз легень. Плеврит

Етіологія, патогенез, класифікація туберкульозу. Клінічні ознаки різних форм, діагностика, можливі ускладнення, принципи лікування. Специфічна та неспецифічна профілактика туберкульозу. Постанова Уряду щодо боротьби та запобіганню туберкульозу.

Плеврит сухий і ексудативний. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, патоморфологія. Клінічні прояви, діагностичні критерії. Значення плевральної пункції в діагностиці та лікуванні, асистування медсестри-бакалавра в її проведенні. Принципи лікування, профілактика.

Клінічне обстеження пацієнтів із туберкульозом легень, плевритами

Суб'єктивне та об'єктивне обстеження пацієнтів з туберкульозом легень, плевритами. Обґрунтування попереднього діагнозу. Підготовка до додаткових методів обстеження, оцінювання отриманих результатів. Асистування при проведенні плевральної пункції. Постанова діагностичної проби Манту. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи з біологічним матеріалом. Складання плану лікування відповідно до протоколу.

Основна симптоматика захворювань сполучної тканини. Ревматична хвороба, ревматоїдний артрит, системний червоний вовчак, склеродермія

Поняття дифузних захворювань сполучної тканини. Ревматична хвороба. Роль української школи терапевтів у вивченні цієї патології (В.Н. Образцов, І.В. Стражеско, І.І. Мечніков, А. Ясиновський). Етіологія, патогенез, клінічні прояви та діагностичні критерії. Формування діагнозу. Лікування, вторинна профілактика.

Ревматоїдний артрит. Етіологія, патогенез, класифікація, діагностичні критерії, основні принципи лікування, профілактика, особливості догляду.

Системний червоний вовчак. Поняття, етіологія, патогенез. Генетичні, гормональні, імунні фактори. Клінічні прояви: шкірні, ниркові, нервові, судинні, гематологічні, кардіальні, легеневі тощо. Діагностичні критерії: великі та малі. Принципи лікування, профілактика.

Склеродермія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, основні діагностичні критерії. лікування, прогноз.

Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями сполучної тканини

Клінічне обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) із ревматичною хворобою, ревматоїдним артритом, системним

червоним вовчаком, склеродермією. Обґрунтування попереднього діагнозу, диференціальна діагностика. Оцінювання додаткових методів обстеження (рентгенографія, комп'ютерної томографії, LE-тесту, артроскопії, тесту на антиядерні тіла та антитіла до ДНК).

Складання плану профілактичних і лікувальних заходів. Особливості догляду.

Основна симптоматологія захворювань серцево-судинної системи. Атеросклероз. Артеріальна гіпертензія

Скарги пацієнтів при патології серцево-судинної системи, зміни об'єктивних даних обстеження при захворюваннях серця та судин.

Атеросклероз. Визначення, фактори ризику, форми атеросклерозу, сучасні методи лікування, профілактика.

Артеріальна гіпертензія. Етіологія, патогенез. Симптоматична гіпертензія. Клінічні прояви, стадії, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, ускладнення, профілактика. Роль бакалавра-медсестри в реабілітації пацієнтів.

Клінічне обстеження пацієнтів із атеросклерозом, артеріальною гіпертензією

Суб'єктивне та об'єктивне обстеження (огляд, пальпація, перкусія, аускультация) пацієнтів з атеросклерозом, артеріальною гіпертензією, обґрунтування попереднього діагнозу, складання програми лабораторного та інструментального обстеження пацієнтів, плану лікування відповідно до протоколів. Надання невідкладної допомоги при гіпертонічних кризах, проведення ЕКГ-діагностики. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи з електроприладами.

Ішемічна хвороба серця. Стенокардія, інфаркт міокарда

Визначення ішемічної хвороби серця, етіологія, патогенез.

Стенокардія: визначення, класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, принципи лікування під час нападу та в позанападному періоді.

Інфаркт міокарда: класифікація, клінічні прояви, ЕКГ-критерії діагностики, лабораторні та ферментативні критерії. Диференціальна діагностика. Перша допомога, лікування неускладненого інфаркту міокарда відповідно до протоколів. Ускладнення: кардіогенний шок, серцева астма, набряк легень, тромбоемболії, аритмії, аневризма шлуночків, синдром Дреслера. Атипові форми інфаркту міокарда, диференціальна діагностика. Профілактика.

Клінічне обстеження пацієнтів з ішемічною хворобою серця, стенокардією, інфарктом міокарда

Обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з ішемічною хворобою серця, стенокардією, інфарктом міокарда, виявлення клінічних критеріїв діагностики, обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лабораторного та інструментального обстеження,

плану лікування. Допомога при нападі стенокардії, інфаркті міокарді, серцевій астмі, кардіогенному шоці, аритміях. Складання плану реабілітації пацієнтів.

Кардіоміопатії. Порушення серцевого ритму. Симптомокомплекс гострої та хронічної серцевої недостатності

Кардіоміопатії: поняття, класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування.

Порушення серцевого ритму. Причини. Поняття про синусову тахікардію, брадикардію, екстрасистолію, миготливу аритмію, порушення провідності серця. Клінічні прояви, методи діагностики, лікування, профілактика.

Гостра серцева недостатність: поняття, причини, класифікація, клінічні симптоми, діагностичні критерії, методи лікування, невідкладна допомога.

Хронічна недостатність кровообігу. Роль Київської школи терапевтів у розробленні класифікації серцевої недостатності. Причини, клінічні прояви, принципи лікування, особливості догляду за пацієнтами, профілактика.

Клінічне обстеження пацієнтів з кардіоміопатіями, порушеннями серцевого ритму, гострою та хронічною серцевою недостатністю

Суб'єктивне та об'єктивне обстеження пацієнтів з кардіоміопатіями, порушеннями серцевого ритму, гострою та хронічною серцевою недостатністю, обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних методів обстеження, оцінювання отриманих результатів, проведення ЕКГ-діагностики, асистування при проведенні абдомінальної пункції, складання меню для пацієнтів з серцевою недостатністю. Планування лікувальних і профілактичних заходів.

Основна симптоматологія захворювань органів системи травлення. Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки

Основні суб'єктивні та об'єктивні (огляд, пальпація, перкусія, аускультация) симптоми захворювань системи травлення. Етіологія, фактори агресії та захисту в патогенезі виразкової хвороби. Клінічні симптоми та синдроми, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, основні методи лікування з урахуванням патогенезу захворювання відповідно до протоколів. Ускладнення виразкової хвороби: кровотеча, перфорація, пенітрація, малігнізація, пілоростеноз. Їхні клінічні прояви, диференціальна діагностика, невідкладна терапія. Диспансеризація пацієнтів з виразковою хворобою, профілактика.

Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями органів травної системи, виразковою хворобою шлунку та дванадцятипалої кишки

Суб'єктивне та об'єктивне обстеження пацієнтів із захворюваннями органів травної системи, виразковою хворобою шлунку та дванадцятипалої кишки. Обґрунтування попереднього діагнозу, диференціальні ознаки виразкової хвороби залежно від локалізації виразки. Складання програми додаткових методів обстеження, оцінювання отриманих результатів. Планування лікувальних заходів. Надання допомоги при шлунковій і кишковій кровотечі, перфорації

виразки. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи з біологічним матеріалом. Диспансеризація.

Хронічний гепатит. Цироз печінки

Етіологія, патогенез, класифікація хронічних гепатитів, основні симптоми та синдроми, діагностичні критерії, ускладнення, принципи лікування, профілактика.

Цироз печінки. Поняття, етіологія, сучасна класифікація, клінічні синдроми, стадії, перебіг. Діагностика, диференціальна діагностика, ускладнення, принципи лікування, профілактика.

Клінічне обстеження пацієнтів з гепатитом та цирозом печінки

Суб'єктивне та об'єктивне обстеження (огляд, пальпація, перкусія, аускультация) пацієнтів з гепатитом та цирозом печінки, установлення попереднього діагнозу, диференціальна діагностика, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень, оцінювання отриманих результатів. Складання плану лікування. Допомога при кровотечах із варикозно розширених вен стравоходу, шлунку, кишок.

Основна симптоматологія захворювань органів сечової системи. Гломерулонефрит, пієлонефрит, ниркова недостатність

Основні симптоми при патології сечової системи. Методи діагностики.

Гломерулонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, роль β -гемолітичного стрептококу групи А, клінічні прояви, перебіг захворювань. Діагностика, принципи лікування, профілактика, диспансеризація пацієнтів.

Пієлонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика.

Ниркова недостатність. Класифікація, клінічні та параклінічні симптоми, стадії. Діагностичні можливості ренографії, сканування, комп'ютерної томографії. Принципи лікування. Види діалізу. Трансплантація нирки.

Клінічне обстеження пацієнтів із гломерулонефритом, пієлонефритом, нирковою недостатністю

Клінічний аналіз хвороб пацієнтів із гломерулонефритом, пієлонефритом, нирковою недостатністю. Обґрунтування попереднього діагнозу, диференціальна діагностика, складання програми обстеження пацієнтів, аналіз та оцінювання результатів додаткових методів обстеження. Складання плану лікування, харчування пацієнта. Невідкладна допомога при гострій затримці сечі.

Симптомокомплекс захворювань органів кровотворення. Анемії. Лейкемії

Сучасний погляд на кровотворення.

Анемії. Поняття, класифікація. Постгеморагічна (гостра та хронічна), залізодефіцитна, мегалобластна, гіпо- і апластична, гемолітична (вроджена,

набута) анемія. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, принципи лікування, профілактика.

Гемобластози. Визначення, актуальність проблеми. Сучасні погляди на етіологію. Мієлоїдні та лімфоїдні пухлини. Методи діагностики. Основні принципи лікування відповідно до протоколів, реабілітація, профілактика.

Клінічне обстеження пацієнтів з анеміями

Обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з постгеморагічними, залізодефіцитними, гіпо- та апластичними, мегалобластними та гемолітичними анеміями. Обґрунтування попереднього діагнозу, диференціальна діагностика, складання програми обстеження та лікування пацієнтів. Підготовка пацієнтів до лікувальних і діагностичних процедур, участь у проведенні гемотрансфузій.

Клінічне обстеження пацієнтів з лейкеміями

Суб'єктивне та об'єктивне обстеження (огляд, пальпація, перкусія, аускультация) пацієнтів гематологічного відділення. Обґрунтування попереднього діагнозу, диференціальна діагностика. Асистування при проведенні стерильної пункції, трепанобіопсії клубової кістки, пункції лімфатичних вузлів. Оцінювання результатів обстеження пацієнта. Складання плану лікування. Надання невідкладної допомоги при геморагічному синдромі.

Основна симптоматологія захворювань ендокринної системи. Тиреотоксикоз, мікседема, ендемічне воло

Погляд на захворювання ендокринної системи на сучасному етапі. Епідеміологія. Основні причини виникнення. Дифузне тиреотоксичне воло. Ендемічне воло. Мікседема. Методи активного виявлення, клінічні прояви, принципи лікування, реабілітація, профілактика.

Клінічне обстеження пацієнтів із тиреотоксикозом, мікседемою, ендемічним волом

Суб'єктивне та об'єктивне обстеження (огляд, пальпація, перкусія, аускультация) пацієнтів із тиреотоксикозом, мікседемою, ендемічним волом, обґрунтування попереднього діагнозу. Складання плану додаткових методів обстеження та оцінювання отриманих результатів. Складання плану лікування та профілактичних заходів. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи з радіоізотопами.

Цукровий діабет

Визначення, основні причини, чинники ризику, класифікація. Основні клінічні симптоми та синдроми. Гострі (гіпо- та гіперглікемічна кома) та хронічні (мікро- та макроангіопатії) ускладнення. Методи діагностики та принципи лікування відповідно до протоколу. Профілактика, диспансеризація.

Клінічне обстеження пацієнтів із цукровим діабетом

Суб'єктивне та об'єктивне обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з цукровим діабетом. Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану додаткових методів обстеження та оцінювання результатів. Надання допомоги при гіпо- та гіперглікемічній комах. Складання плану лікування, особливості інсулінотерапії. Профілактика.

КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО У ПЕДІАТРІЇ

Захворювання новонароджених

Роль сестри медичної-бакалавра в організації профілактичної та лікувальної допомоги новонародженим.

Захворюваність та смертність новонародженого. Принципи організації відділень патології новонароджених. Режим роботи.

Пологові травми (пологова пухлина, кефалогематома, ушкодження м'язів, перелом ключиці, ураження периферичної нервової системи): причини, симптоми, діагностика, лікування. Контроль за організацією догляду.

Внутрішньочерепна пологова травма: фактори ризику, причини виникнення, основні клінічні симптоми порушень гемодинаміки головного мозку та крововиливів. Сучасні методи обстеження дітей (офтальмоскопія очного дна, рентгенографія, комп'ютерна томографія, МРТ, електроміографія, ультразвукове дослідження, тепловізорна діагностика, люмбальна пункція). Значення люмбальної пункції в діагностиці та лікуванні. Принципи лікування. Профілактика ушкоджень при пологах.

Асфіксія. Фактори ризику, причини. Комплексний метод реанімації. Профілактика вторинної асфіксії.

Гемолітична хвороба новонароджених: причини, патогенез, клінічні форми, симптоматика, лабораторна діагностика. Проведення диференціальної діагностики між різними видами жовтяниць. Лікування та контроль за доглядом новонароджених з проявами жовтяниці.

Захворювання шкіри і пупкової ранки неінфекційного та інфекційного походження. Етіологія, основні клінічні прояви попрілостей 1, 2, 3 ступенів, везикулопустульозу, міхурчатки, омфаліту. Диференціальна діагностика. Принципи лікування та догляду.

Сепсис: етіологія, шляхи зараження, клінічні форми (септицемія, септикопемія), клінічні прояви, діагностика, догляд, принципи лікування. Невідкладна допомога при гіпертермії та септичних ускладненнях.

Значення антенатального патронажу в профілактиці захворювань новонароджених.

Диспансерний облік дітей з патологією періоду новонародженості, особливості імунізації.

Клінічне обстеження новонароджених з патологією

Організація роботи дитячого відділення пологового будинку. Вимоги сестри медичної-бакалавра до персоналу щодо дотримання санітарно-протиепідемічного режиму. Оцінювання антропометричних показників, залишку пуповини, пупкової ранки, фізіологічних рефлексів, стану новонароджених.

Клінічне обстеження новонароджених (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з пологовими травмами, внутрішньочерепною пологовою травмою, гемолітичною хворобою, асфіксією, хворобами пупка, шкіри, сепсисом. Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за підготовкою дітей до лабораторних та інструментальних методів обстеження (ЗАК, ЗАС, бактеріологічного; імунологічного; офтальмоскопії очного дна, рентгенографії комп'ютерної томографії, МРТ, електроміографії, ультразвукового дослідження, тепловізornoї діагностики, люмбальної пункції тощо). Асистування сестри медичної-бакалавра при проведенні складних маніпуляцій.

Надання невідкладної допомоги новонародженим з гіпертермічним та судомним синдромами.

Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом, протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Гострі розлади травлення. Дисбактеріоз та хронічні розлади живлення

Сучасні підходи до грудного вигодовування. Закон України «Про охорону дитинства», а також програма «Підтримка грудного вигодовування, критерії та порядок оцінювання закладу охорони здоров'я на відповідальність статусу «Лікарня доброзичлива до дитини». Значення грудного вигодовування для здоров'я дитини.

Терміни введення продуктів і страв прикорму при природному вигодовуванні дітям першого року життя (клінічний протокол медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років № 149 від 20.03.2008 р.).

Розрахунок основних харчових інгредієнтів та енергетичної їх цінності для дітей грудного віку.

Гострі захворювання органів травлення у дітей. Частота і тяжкість, їхнє місце в структурі захворюваності та дитячої смертності. Класифікація захворювань органів травного каналу. Причини виникнення, патогенез, основні симптоми і принципи діагностики гострих розладів травлення аліментарного та інфекційного походження. Принципи лікування відповідно до протоколу.

Симптоми кишкового токсикозу з ексикозом, ступені. Особливості перебігу захворювання та диференціальне надання невідкладної допомоги дітям з кишковим токсикозом, основні принципи оральної регідратації. Контроль за організацією режиму та доглядом. Допомога в разі блювання, парезі кишок. Профілактика гострих розладів травлення.

Дисбактеріоз кишківника. Причини виникнення, клінічні ознаки відповідно до ступенів. Діагностика, принципи дієтотерапії та лікування. Допомога при кишкових коліках.

Гіпотрофія. Етіологія, патогенез, класифікація. Клінічні ознаки відповідно до ступенів. Основні принципи дієтотерапії та лікування. Контроль за організацією режиму та доглядом. Антенатальна та постнатальна профілактика гіпотрофій.

Дистрофії з надмірною масою тіла. Паратрофія, ліпоматозна та пастозна форми. Причини виникнення. Диференціально-діагностичні критерії відповідно форм. Ступені ожиріння. Профілактика.

Пілороспазм і пілоростеноз. Причини, клінічні симптоми, диференціально-діагностичні ознаки пілоростенозу та пілороспазму, лікування.

Клінічне обстеження дітей з дисбактеріозом, гострими розладами травлення та хронічними розладами живлення

Клінічне обстеження дітей з гострими розладами травлення та хронічними розладами живлення. Оцінка стану дитини. Визначення ступеня ексикозу. Проведення оральної регідратації та розрахунок кількості рідини залежно від віку та ступеня зневоднення організму дитини.

Визначення ступеня гіпотрофії та паротрофії. Клінічне обстеження, оцінювання стану. Розрахунок енергетичної цінності їжі, білків, жирів і вуглеводів залежно від ступеня гіпотрофій. Складання схеми годування хворої дитини, плану обстеження та лікування. Надання невідкладної допомоги при коліках. Переваги природного вигодовування.

Дотримання правил протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, заборі матеріалу на дослідження тощо.

Рахіт, спазмофілія. Алергійний діатез

Основні симптоми гіповітамінозів.

Рахіт, спазмофілія етіологія, провокуючі фактори, патогенез, класифікація, симптоми і принципи діагностики рахіту, спазмофілії. Лікування відповідно до протоколів. Диспансерний нагляд. Неспецифічна та специфічна профілактика. Надання невідкладної допомоги при ларингоспазмі та еклампсії.

Алергія та алергійні реакції. Загальна характеристика екзо- та ендоалергенів. Імунологічні механізми розвитку алергійних реакцій.

Алергійні діатези. Етіологія, класифікація за клінічними формами. Особливе місце їх у патології дітей раннього віку. Основні клінічні симптоми відповідно до форм. Принципи діагностики, лікування, профілактики. Диспансерний облік. Особливості імунізації. Надання невідкладної допомоги при гострих алергійних станах у дітей (кропив'янка, набряк Квінке, анафілактичний шок тощо).

Клінічне обстеження дітей з рахітом, спазмофілією, алергійним діатезом

Клінічне обстеження дітей з рахітом, спазмофілією та алергійним діатезом. Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів.

Оцінювання результатів лабораторних досліджень. Контроль за доглядом у разі цих патологій. Специфічна та неспецифічна профілактика. Особливості імунізації.

Надання невідкладної допомоги при ларингоспазмі, еклампсії, гострих алергійних станах у дітей (кропив'янка, набряк Квінке, анафілактичний шок тощо).

Хвороби органів травного каналу

Сучасні дані щодо захворюваності дітей з патологією органів травлення.

Захворювання органів травлення: стоматит, гастрит, виразкова хвороба дванадцятипалої кишки, захворювання печінки, гельмінтози. Етіологія, провокуючі фактори, патогенез, клінічні симптоми, діагностика, сучасні схеми лікування відповідно до протоколів. Особливості догляду принципи дієтотерапії при цій патології. Профілактика захворювань.

Клінічне обстеження дітей із хворобами органів травлення

Клінічне обстеження дітей старшого віку зі стоматитом, гастритом, виразковою хворобою дванадцятипалої кишки, захворюваннями печінки, гельмінтозами. Оцінювання стану дитини. Обґрунтування попереднього діагнозу. Контроль за складанням плану лабораторного, інструментального обстежень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Аналіз дієтотерапії.

Надання невідкладної допомоги при харчовому отруєнні. Тактика медичної сестри-бакалавра при діагностиці гострого живота. Диспансеризація.

Хвороби органів дихання

Захворювання органів дихання, їхнє місце в патології дитячого віку.

Гострий риніт, отит, фарингіт, ларингіт, трахеїт. Етіологія, патогенез, клінічні ознаки, діагностика, лікування, профілактика. Диференціальна діагностика при цих захворюваннях. Надання допомоги при гострому стенозуючому ларинготрахеїті.

Гострий бронхіт, пневмонія, бронхіальна астма. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічні ознаки, діагностика. Особливості перебігу в дітей різного віку, ускладнення. Сучасні методи обстеження патології дихальної системи. Принципи лікування відповідно до протоколів. Невідкладна допомога при гострій дихальній недостатності на фоні пневмонії, бронхіальної астми. Профілактика.

Клінічне обстеження дітей з хворобами органів дихання

Клінічне обстеження дітей (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з різними захворюваннями органів дихання (риніту, фарингіту, ларинготрахеїту, бронхіту, гострої пневмонії, бронхіальної астми). Оцінювання стану дитини. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз

рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних методів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Контроль за організацією режиму й догляду за дітьми.

Надання невідкладної допомоги при дихальній недостатності на фоні стенозуючого ларинготрахеїту, пневмонії, бронхоспазму.

Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом

Захворювання серцево-судинної системи в дитячому віці

Частота вроджених вад у дітей. Найбільш поширені *вроджені вади серця*. Неприятливі чинники, які впливають на ембріогенез. Класифікація вроджених вад серця. Діагностичні критерії (клінічні та інструментальні). Симптоми патогномонічні для групи вроджених вад серця. Сучасні методи діагностики і лікування, показання до хірургічного втручання. Диспансеризація. Особливості догляду за дітьми з дефектами міжпередсердної, міжшлуночкової перегородок, відкритою артеріальною протокою, тетрадою Фалло.

Невідкладна допомога при гіпоксемічно-ціанотичному нападі, колапсі, непритомності.

Профілактика вроджених вад серця.

Гостра ревматична лихоманка. Етіологія, патогенез, класифікація. Характеристика перебігу, прогноз. Визначення ступеня недостатності кровообігу. Критерії активності ревматичного процесу. Діагностика, лікування відповідно до протоколу, профілактика.

Характеристика вегетативних дисфункцій. Клінічні симптоми, комплексне обстеження, принципи лікування.

Клінічне обстеження дітей із захворюваннями серцево-судинної системи

Клінічне обстеження дітей (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з вродженими вадами серця, гострою ревматичною лихоманкою. Оцінювання стану дитини. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Розрахунок доз бензилпеніциліну, біциліну, ретарпену, серцевих глікозидів, глюкокортикоїдів тощо.

Контроль за організацією режиму й догляду за дітьми. Диспансеризація. Профілактика.

Невідкладна допомога при гіпоксемічно-ціанотичному нападі, знепритомленні, колапсі.

Захворювання в дітей органів кровотворення. Анемія. Лейкемія. Геморагічні захворювання

Сучасний погляд на кровотворення.

Анемії (постгеморагічна, залізодефіцитна, мегалобластна, гіпо- та апластична, гемолітична). Причини виникнення, класифікація, клінічні ознаки. Особливості перебігу в дітей. Діагностика, особливості гемограм. Антенатальна і

постнатальна профілактика анемії, принципи дієтотерапії та лікування відповідно до протоколу.

Лейкемія: етіологія, патогенез, класифікація, клінічні ознаки, діагностика. Сучасні методи лікування. Прогноз. Диспансерне спостереження.

Геморагічні захворювання: ідіопатична тромбоцитопенічна пурпура, гемофілія, геморагічний васкуліт. Загальна характеристика, етіологія, патогенез, клінічні симптоми. Диференціальна діагностика. Особливості гемограм. Принципи лікування відповідно до протоколу. Невідкладна допомога при кровотечах. Диспансерне спостереження.

Клінічне обстеження дітей із захворюваннями органів кровотворення

Клінічне обстеження дітей з анеміями, лейкеміями, геморагічними захворюваннями. Оцінювання стану дитини. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві при проведенні стерильної пункції, трепанобіопсії клубової кістки, пункції лімфатичних вузлів. Оцінювання результатів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за організацією режиму, догляду, дієтою.

Надання невідкладної допомоги при геморагічному синдромі.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Захворювання сечової системи

Частота захворювань сечової системи серед дітей.

Гломерулонефрит. Пієлонефрит. Визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні ознаки, діагностика. Принципи дієтотерапії, догляду, лікування відповідно до протоколів, профілактика. Санаторно-курортне лікування. Диспансеризація.

Гостра і хронічна ниркова недостатність. Показання до гемодіалізу та трансплантації нирок.

Невідкладна допомога при гострій затримці сечі, гострій нирковій недостатності.

Клінічне обстеження дітей з патологією сечової системи

Клінічне обстеження дітей з патологією сечової системи (гломеруло- та пієлонефритом). Оцінювання стану хворої дитини. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Невідкладна допомога при гострій затримці сечі, гострій нирковій недостатності. Диспансеризація. Профілактика захворювань.

Дотримання правил техніки безпеки, протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, заборі біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Захворювання ендокринної системи у дітей

Цукровий діабет. Визначення, етіологія, чинники ризику, патогенез, класифікація, клінічні симптоми, особливості перебігу. Діагностика. Принципи лікування відповідно до протоколу. Організація режиму, дієтотерапії, догляду.

Невідкладна допомога при коматозних станах: гіпо- і гіперглікемічних комах. Диспансеризація. Профілактика цукрового діабету в дітей.

Захворювання щитоподібної залози. Природжений і набутий гіпотиріоз. Розпізнавання гіпотиріозу в перші місяці життя дитини. Клінічні ознаки, принципи лікування відповідно до протоколу, прогноз.

Вроджена патологія наднирників, гостра і хронічна недостатність. Надання невідкладної допомоги при гострій наднирниковій недостатності.

Клінічне обстеження дітей з ендокринною патологією

Клінічне обстеження дітей з цукровим діабетом, гіпотиреозом, вродженою патологією наднирників. Оцінювання стану дитини. Обґрунтування попереднього діагнозу. Контроль за складанням плану додаткових методів обстеження та оцінювання отриманих результатів. План лікування відповідно до протоколу.

Невідкладна допомога при діабетичному кетоацидозі, гіпоглікемічній комі, наднирниковій недостатності відповідно до наказу МОЗ України № 437.

Профілактика захворювань.

Туберкульоз у дітей

Туберкульоз. Визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні ознаки відповідно до форм, діагностика. Принципи лікування відповідно до протоколів. Специфічна та хіміопротекторна туберкульозу в дітей і підлітків у сучасних умовах. Диспансерне спостереження.

“Загальнодержавна програма щодо протидії захворювання на туберкульоз у 2007—2011 рр., від 10.05.2006 р.” Роль медсестри-бакалавра в проведенні програми. Наказ МОЗ України № 175Р від 29.03.2006 р. “Про затвердження комплексу заходів щодо боротьби з епідемією туберкульозу”.

Невідкладна допомога при легеневій кровотечі.

Клінічне обстеження дітей з туберкульозом

Особливості роботи медсестри-бакалавра у пульмофтизіатричному відділенні.

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация). Оцінювання стану дитини. Контроль за складанням плану обстеження. Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних обстежень. Дієта. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Профілактика. Особиста гігієна та безпека медичної сестри.

Надання невідкладної допомоги при кровохарканні, легеневій кровотечі.

Гострі респіраторні вірусні інфекції

Гострі респіраторні вірусні інфекції. Грип, парагрип, аденовірусна інфекція. Етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічні симптоми, діагностика. Специфічні засоби лікування та профілактики. Заходи у вогнищі інфекції. Наказ МОЗ України № 30 від 09.02.1998 р., “Про заходи щодо профілактики боротьби з грипом та гострою респіраторною інфекцією в Україні”.

Клінічне обстеження дітей з грипом, парагрипом, аденовірусною інфекцією.

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) дітей з грипом, парагрипом, аденовірусною інфекцією. Оцінювання стану дитини. Оцінювання результатів лабораторних досліджень. Заходи у вогнищі інфекції. Наказ МОЗ України № 30 від 09.02.1998 р., “Про заходи щодо профілактики боротьби з грипом та гострою респіраторною інфекцією в Україні”.

Екзантематозні дитячі повітряно-краплинні інфекції

Кір, краснуха, вітряна віспа, скарлатина. Визначення, етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічна картина відповідно до форм, діагностика. Принципи лікування відповідно до протоколу. Ускладнення. Заходи у вогнищі інфекції. Профілактика: специфічна та неспецифічна. Наказ МОЗ України № 595 від 16.09.2011 р. “Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні”.

Клінічне обстеження дітей з екзантематозними дитячими повітряно - краплинними інфекціями

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, аускультация) дітей з кором, краснухою, вітряною віспою, скарлатиною. Оцінювання стану дитини. Оцінювання результатів лабораторних досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Заходи у вогнищі інфекції.

Специфічна та неспецифічна профілактика. Наказ МОЗ України № 595 від 16.09.2011 р. “Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні”.

Неекзантематозні дитячі повітряно-краплинні інфекції

Дифтерія, менінгококова інфекція, епідемічний паротит, кашлюк. Визначення, етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні ознаки відповідно до форм, діагностика. Принципи лікування відповідно до протоколу. Ускладнення. Заходи у вогнищі інфекції. Профілактика: специфічна та неспецифічна. Наказ МОЗ України № 595 від 16.09.2011 р. “Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні”.

Клінічне обстеження дітей з неекзантематозними дитячими повітряно-краплинними інфекціями

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, аускультация) дітей з дифтерією, менінгоковою інфекцією, епідемічним паротитом, кашлюком.

Оцінювання стану хворої дитини. Оцінювання результатів лабораторних досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Заходи у вогнищі інфекції.

Специфічна та неспецифічна профілактика. Наказ МОЗ України № 595 від 16.09.2011 р. “Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні”.

Кишкові інфекції у дітей

Шигельоз, сальмонельоз, кишкова колі-інфекція. Визначення, етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічна картина відповідно до форм, діагностика. Дієтотерапія та лікування відповідно до протоколу. Заходи у вогнищі інфекції. Профілактика. Роль медичної сестри в проведенні профілактики гострої кишкової інфекції.

Клінічне обстеження дітей з кишковими інфекціями

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація живота: поверхнева і глибока) дітей з шигельозом, сальмонельозом, кишковою колі-інфекцією. Оцінювання стану дитини. Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних обстежень. Асистування лікареві під час проведення ректороманоскопії. Дієтотерапія. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Заходи у вогнищі інфекції. Профілактика.